

IV

განსი ქართულ ენასა და ლიტერატურაში

2007

ინსტრუქცია

ყურადღებით გაეცანით საგამოცდო ტესტის ბუკლეტს და შეავსეთ პასუხების ფურცელი.

**გაითვალისწინეთ, გასწორდება მხოლოდ პასუხების ფურცელი!
პასუხების ფურცლის გაკეცვა დაუშვებელია!**

მხედველობაში არ მიიღება საგამოცდო ტესტის ბუკლეტში ჩაწერილი (ან შემოხაზული) პასუხები! ბუკლეტი შეგიძლიათ გამოიყენოთ მხოლოდ შავი სამუშაოსათვის!

ყურადღებით გაეცანით ტესტის ყოველი დავალების პირობას და ისე შეავსეთ პასუხების ფურცელი. წერეთ გარკვევით, იმყოფინეთ პასუხისათვის განკუთვნილი ადგილი.

თუ კითხვას **არ ახლავს** აკრძალვა – ციტირება დაუშვებელია – შეგიძლიათ უპასუხოთ ციტატით.

ზოგი დავალების შესასრულებლად საჭიროა სწორი პასუხის შემოხაზვა. ასეთ შემთხვევებში გადასწორება **არ შეიძლება!**

იმ შემთხვევაში, როდესაც პასუხი იწერება სიტყვიერად, შეცდომა შეგიძლიათ გადახაზოთ და გვერდით (ან ზემოთ) დაწეროთ სწორი პასუხი.

სამი წერითი დავალებიდან აირჩიეთ და შეასრულეთ მხოლოდ ერთი. შეგიძლიათ ნაშრომი ტესტის ბუკლეტში ჯერ შავად დაწეროთ, შემდეგ კი გადაათეთროთ პასუხების ფურცელში.

არსად მიუთითოთ თქვენი სახელი და გვარი. ის ნაშრომი, რომელზეც მითითებული იქნება აბიტურიენტის სახელი და/ან გვარი, ან პიროვნების იდენტიფიკაციის სხვა საშუალება (მაგალითად, მეტსახელი), **არ გასწორდება!**

ტესტის შესასრულებლად გეძლევათ 3 საათი და 30 წუთი.

გისურვებთ წარმატებას!

I ქართული ენა

(4) 1. შემოსახეთ იმ ოთხი წინადადების რიგითი ნომრები, რომლებშიც დაშვებულია მორფოლოგიურ-ორთოგრაფიული შეცდომები. (გაითვალისწინეთ, ქულა დაგაკლდებათ ყოველი ზედმეტად შემოსახული პასუხის გამოც)

1. კუნძულ როდოსის მცხოვრებლებმა მტერზე გამარჯვების აღსანიშნავად გადაწყვიტეს აღემართათ თავიანთი მფარველი ღმერთის უზარმაზარი ქანდაკება – კოლოსი. 2. თავდაპირველად გამოიძერწა თიხის ქანდაკება, რომელიც გარედან ჯერ ცვილით, შემდეგ კი ისევ თიხით იფარებოდა. 3. ცვილის საშუალებით თიხის ორ ფენას ერთმანეთისაგან ანცალკეებდნენ და მათ შორის ბრინჯაოს ასხამდნენ. 4. როდესაც ლითონი ცივდებოდა, თიხის გარსს ამტვრევდნენ, ფიგურას ფხიკავდნენ და აპრიალებდნენ. 5. სამუშაოები 12 წელიწადს გაგრძელდა და მისი დასრულების ამბავი მთელ ბერძნულ სამყაროს მოედო. 6. 56 წლის შემდეგ ქანდაკება დამანგრეველმა მიწისძვრამ შეიწირა. 7. როდოსელებს რამდენჯერმე უცდიათ ფეხზე დაეყენებიათ დამსობილი გოლიათი, მაგრამ მათი ყველა ცდა მარცხით დამთავრებულა. 8. მეცნიერები დიდხანს იკვლევდნენ, თუ როგორ გამოიყურებოდა როდოსის კოლოსი. 9. ქანდაკების შექმნისა და აღმართვის რთული ტექნიკის გამო იგი მსოფლიოს საოცრებად ითვლებოდა.

(10) 2. მოცემულ ტექსტში დაშვებულია მორფოლოგიურ-ორთოგრაფიული შეცდომები. თხს სტრიქონში შეცდომა არ არის, ქვესში კი თითო-თითო შეცდომაა. სტრიქონის ნომრის გასწვრივ მოცემულ ხაზებზე დაწერეთ თითოეული ეს სიტყვა სწორი ფორმით; თუ შეცდომა არ არის, გააკეთეთ აღნიშვნა ✓.

- ნიმუში:** 0 სამშვილდე იბერიის უძველეს ქალაქთა რიცხვს მიეკუთვნებოდა და ჩვენს 0 წელთაღრიცხვამდე მე-IV საუკუნეში უკვე განთქმული ქალაქი იყო. იგი
- 1 რამდენიმე ასწლეულის განმავლობაში ისტორიული ქვემო ქართლის საიმედო
 - 2 სიმაგრეს წარმოადგენდა. ჩვენს წინაპრებს სამშვილდე ორ მდინარეს შორის
 - 3 მოქცეულ კონცხზე გაუშენებიათ. პლატო სამი მხრიდან ციცაბო და ძნელად
 - 4 მისადგომი იყო, მეოთხედან მას გამაგრება სჭირდებოდა. ამ მიზანით პლატო
 - 5 მთელ სიგრძეზე ხუთი მეტრი სისქის კედლით ჩაუკეტიათ. ხშირად ქალაქის
 - 6 ბედი ამ კედელთან სწყდებოდა ხოლმე, რადგან მტრების პირველი დარტყმა
 - 7 სწორედ მასზე მოდიოდა. დრო და დრო იგი მომხდურთა ხელში გადადიოდა,
 - 8 მაგრამ კედელს ამის კვალიც კი არ დატყობია. ჩანს, სამშვილდეში შეღწევა
 - 9 შემოვლითი გზით ხერხდებოდა. მტრის შემოსევების გამო ქალაქი სულ უფრო
 - 10 სუსტდებოდა, თუმცა ქართლის მნიშვნელოვან სიმაგრეთ მაინც რჩებოდა.

ნიმუში: 0 ---- IV ----
0 ---- ✓ -----

- (1) 3. დაწერეთ ნაცვალსახელი ჩვენს შესაბამისი ფორმით.
ამ საკითხით . . . გარდა არავინ დაინტერესებულა.
- (1) 4. გაასწორეთ სინტაქსური შეცდომა და ისე გადაწერეთ წინადადება.
ფონდმა შეიძინა ორი ფერწერული ტილო, რომელიც მუზეუმს საჩუქრად გადასცა.
- (1) 5. რომელი სიტყვაა გამოტოვებული? (სწორი პასუხი შემოსახეთ)
გააფრთხილე ყველა, ხვალისდელი შეხვედრა
ა) გადაიდო-თქო; ბ) გადაიდო-მეთქი; გ) გადაიდო.
- (1) 6. დაწერეთ არსებითი სახელი ტქრლ შესაბამისი თანდებულისანი ფორმით.
. . . დამზადებული ყელსაბამი მარგალიტებით შეამკეს.
- (1) 7. გაასწორეთ სინტაქსური შეცდომა და ისე გადაწერეთ წინადადება.
პიანისტმა, რომელმაც გასტროლები დაასრულა, სამშობლოში დაბრუნდა.
- (1) 8. გაასწორეთ სინტაქსური შეცდომა და ისე გადაწერეთ წინადადება.
ჩვენი კონსულტანტები საუკეთესო სპეციალისტებია.
- (4) 9. შემოსახეთ იმ ოთხი წინადადების რიგითი ნომრები, რომლებშიც დაშვებულია სინტაქსური შეცდომები. (გაითვალისწინეთ, ქულა დაგაკლდებათ ყოველი ზედმეტად შემოსახული პასუხის გამოც)

1. ექვთიმე თაყაიშვილმა უმაღლესი განათლება პეტერბურგში მიიღო. 2. 1887 წელს იგი სამშობლოში დაბრუნდა და თბილისის გიმნაზიაში პედაგოგად დაიწყო მუშაობა. 3. თაყაიშვილი აქტიურად მონაწილეობდა მრავალ არქეოლოგიურ ექსპედიციებში. 4. მან დააარსა საისტორიო-საეთნოგრაფიო საზოგადოება, რასაც თოთხმეტი წლის განმავლობაში ხელმძღვანელობდა. 5. ეს საზოგადოება მიზნად ისახავდა გაჩანაგებიდან ესხნა ჩვენი კულტურული მემკვიდრეობა. 6. 1921 წელს საქართველოს მთავრობა იძულებული გახდა ემიგრაციაში წასულიყო და თან წავიდა სამუზეუმო ძვირფასეულობა. 7. ეროვნული საგანძურის მეთვალყურეობა ექვთიმე თაყაიშვილს დაევალა. 8. მიუხედავად პრობლემებისა, ექვთიმემ ყველაფერი გააკეთა, რადგან ღირსეულად შეესრულებინა ეს უმნიშვნელოვანესი მისია. 9. ორი ათეული წლის შემდეგ მან განდი უკლებლივ ჩამოიტანა სამშობლოში.

(4) 10. **შემოხაზეთ ის ოთხი ციფრი, რომელთა ადგილას გამოტოვებულია სასვენი ნიშნები.** (გაითვალისწინეთ, ქულა დაგაკლდებათ ყოველი ზედმეტად შემოხაზული პასუხის გამოც)

დღეს მთელი მსოფლიო იყენებს ნუმერაციას(1) რომელიც ინდოელებმა შექმნეს არა უგვიანეს VI საუკუნისა(2) ჩვენი წელთაღრიცხვით. მათვე შემოიღეს ნულის აღმნიშვნელი სიმბოლოც. ინდური ნუმერაცია სხვა ქვეყნებში(3) მოგვიანებით(4) გავრცელდა. ზოგმა ხალხმა ინდოელებისაგან თავდაპირველად(5) მხოლოდ რიცხვების აღნიშვნის პრინციპი გადაიღო(6) ზოგმა კი(7) ციფრთა დაწერილობაც. X–XIII საუკუნეებში(8) ნუმერაციის ეს სისტემა ევროპაში არაბებმა შეიტანეს(9) რის გამოც მას „არაბულს“ უწოდებენ.

(1) 11. **გაასწორეთ სტილისტური ხარვეზი და ისე გადაწერეთ წინადადება** (წინადადების შინაარსი არ შეცვალოთ).

საბაქოს თანამშრომლებმა ტვირთის შემოწმება დროულად მოახდინეს.

(1) 12. **ზედმეტად ცხიმოანი საკვები არის:**

ა) მსუნაგი; ბ) მსუყე; გ) მწირი. *(სწორი პასუხი შემოხაზეთ)*

(1) 13. **რომელი სიტყვაა გამოტოვებული: აღთქმა თუ აღქმა?**

ბავშვის მიერ სამყაროს . . . ადრეული ასაკიდან იწყება.

(1) 14. **რომელი სიტყვაა გამოტოვებული?**

. . . ხანი გავიდა მას შემდეგ, რაც მწერლის პირველი კრებული გამოსცეს.

ა) ბევრი; ბ) დიდი; გ) უამრავი. *(სწორი პასუხი შემოხაზეთ)*

(1) 15. **რას ნიშნავს სიტყვათა მყარი შეხამება – ფეხის ხმას აყვავა?**

ა) სხვას ანგარიშშიუცემლად მიბაძა; ბ) სხვისი გამოცდილება გაიზიარა; გ) სხვის რჩევას ანგარიში გაუწია. *(სწორი პასუხი შემოხაზეთ)*

(1) 16. **შემოხაზეთ მართებული შესიტყვება:**

ა) მოვალეობას მოიხდის; ბ) მოვალეობას გადაიხდის; გ) საფასურს მოიხდის.

(3) 17. **შემოხაზეთ იმ სამი წინადადების რიგითი ნომრები, რომლებშიც სტილისტური ხარვეზები გვხვდება.** (გაითვალისწინეთ, ქულა დაგაკლდებათ ყოველი ზედმეტად შემოხაზული პასუხის გამოც)

1. პირველი საფრენი აპარატის გამოცდას ადგილი ჰქონდა ამერიკაში 1903 წელს. 2. თვითმფრინავი 59 წუთის შემდეგ მშვიდობიანად დაეშვა მიწაზე. 3. საქართველოში მსგავსი აპარატი შალვა ერისთავმა ააგო 1835 წელს, მაგრამ გაფრენა ვერ მოახერხა. 4. ფართო საზოგადოება ფრენოსნობის პრობლემებით მოგვიანებით დაინტერესდა. 5. გასული საუკუნის დასაწყისში ამ საკითხთან მიმართებაში თბილისის გაზეთებში არაერთი სტატია დაიბეჭდა. 6. 1911 წელს „სახალხო გაზეთში“ გამოქვეყნდა ანტონ კლდიაშვილის ცნობა, რომელიც საზოგადოებას საფრენი აპარატის მოდელის შექმნის შესახებ აცნობებდა. 7. გამომგონებელი სთხოვდა მკითხველებს, მხარში ამოსდგომოდნენ მას, რათა ერთობლივი ძალებით აეგოთ თვითმფრინავი.

(3) 18.

ტექსტში გამოტოვებულია რამდენიმე სიტყვა. ქვემოთ მოცემული ვარიანტებიდან შეარჩიეთ კონტექსტისათვის უფრო შესაფერისი. <i>(სწორი პასუხი შემოხაზეთ)</i>

ციური სხეულებიდან მზესთან ყველაზე ახლოს მერკური მდებარეობს, ამიტომ იგი თავის მოკლე ორბიტაზე (1) . . . მოძრაობს. მერკური საკუთარი ღერძის გარშემო ისე ბრუნავს, რომ მზისაკენ ყოველთვის მისი ერთი და იგივე ნახევარია მიქცეული. მზე ამ პლანეტას დედამიწას-

თან შედარებით შვიდჯერ უფრო (2) . . . ანათებს. მიუხედავად იმისა, რომ მერკური ბნელი სფეროა, იგი ცაზე მზის არეკლილი სხივებით (3)

1.	ა) მარდად;	ბ) სწრაფად;	გ) სხარტად.
2.	ა) ბევრად;	ბ) მეტად;	გ) ძალიან.
3.	ა) გიზგიზებს;	ბ) ვარვარებს;	გ) კაშკაშებს.

II. წაკითხულის გააზრება

წაკითხეთ ტექსტი ბოლომდე. კითხვებზე პასუხების გაცემა მაშინ დაიწყეთ, როდესაც ტექსტის შინაარსი მთლიანად გასაგები იქნება. შეკითხვებს ყურადღებით გაეცანიით და მოცემული სამ-სამი პასუხიდან სწორი შემოხაზეთ (*დაუშვებელია პასუხების ფურცელში შემოხაზული ასოს წაშლა და მის ნაცვლად რომელიმე სხვა ასოს შემოხაზვა*).

- ლიტერატურაც, ხელოვნებაც ადამიანის სულიერი მოღვაწეობის ისეთი დარგებია, სადაც ნაბიჯსაც ვერ გადავდგამთ მოხიბვლისა და სიყვარულის გარეშე.
- ცხოვრებისეულმა პრაქტიკამ, ამა თუ იმ მეცნიერების ურყევმა დებულებებმა მე, შესაძლოა, მაიძულონ ვირწმუნო ჩემი შინაგანი ბუნებისთვის მიუღებელი რეალობანი, მაიძულონ, რომ დავემორჩილო მათ. მაგრამ ვერაფერმა ვერ უნდა მაიძულოს ვიკითხო ლიტერატურული თხზულება, ვუმზირო ნახატს ან ქანდაკებას, ვუსმინო მუსიკას, თუკი არ მხიბლავს, არ მიყვარს ნაგულისხმევი ნაწარმოები.
- შეიძლება კაცს მიუსაჯო უეჭველად ისწავლოს ფიზიკის ან ქიმიის ესა თუ ის კანონი, მაგრამ არ შეიძლება მიუსაჯო ლიტერატურის, ხელოვნების ქმნილებით მოხიბვლა. ეს უმარტივესი ჭეშმარიტება ერთობ ხშირად არის უგულვებელყოფილი.
- აგრე იმიტომ ხდება, რომ ამ საქმის სპეციალისტები, თავისთავად პატივსაცემი მეცნიერები – ფილოლოგები, ლიტერატურისმცოდნენი, ლიტერატურის ისტორიკოსები – არცთუ იშვიათად ივიწყებენ, რომ საქმე თავისუფლების სფეროსთან აქვთ და ცდილობენ ლიტერატურისმცოდნეობა თუ ლიტერატურის ისტორია მაქსიმალურად დაუახლოონ ზუსტ მეცნიერებათა წიაღში შექმნილ მოდელებს.
- ასეთ დროს თითქმის არასოდეს გათვალისწინებული არ არის მკითხველთა სავარაუდო გემოვნება, მათი ესთეტიკური მიდრეკილებები. შედეგი სახარბიელო ვერ იქნება.
- მე ვემხრობი იმ აზრს, რომ მწერლობაც, ხელოვნებაც არის თავისუფალი სულის თავისუფალი წარმონაქმნი, სამყაროში მოვლენილი ახალი რეალობა, რომელიც არსად იარსებებდა, სული რომ არ ქმნიდეს მას.
- ამიტომ ეს არ არის სინამდვილის მიბაძვა ან სინამდვილის ასახვა, არამედ ორი სინამდვილის – ემპირიული, წარმავალი სინამდვილისა და მეტაფიზიკური, წარუვალი, მარადიული სინამდვილის – წვდომის შედეგად ახალი რეალობის შექმნა.
- ხელოვანი, რომლის მხერა უმთავრესად ემპირიულის, წარმავალის, ამქვეყნიურისკენ არის მიმართული, წარუვალი ღირებულების მქონე ნაწარმოებებს ვერ შექმნის. მეორე მხრივ, ხელოვანი, რომლის მხერა მარტოოდენ მეტაფიზიკურისკენ, ზესთასოფლურისკენ არის მიმართული, ბოლოს და ბოლოს, სქემატურობის დამდით აღიბეჭდება.
- ჭეშმარიტი ხელოვნება არის წარმავალისა და წარუვალის, წამიერისა და მარადიულის, ემპირიულისა და ღვთაებრივის მშვენიერი შერწყმა, რაც ამაღლებს როგორც შემოქმედის, ისე აღმქმედის სულს.
- ამდენად, ხელოვნება თავის უმთავრეს მიზნად აზროვნების ტექნიკის განვითარებას არ ისახავს. აქედან გამომდინარე, ხელოვნების ნაწარმოების შექმნა ღრმად სუბიექტური პროცესია და მისი აღქმაც ღრმად სუბიექტური პროცესია.

რევაზ თვარაძე, *ქართული ლიტერატურის ისტორია, I, თბ., 2001 წ.*

- (1) 1. რა არის მესამე აბზაცის ფუნქცია?
- ა) წინა აბზაცებში გამოთქმული მოსაზრებების გამეორება; ბ) წინა აბზაცებში გამოთქმული მოსაზრებების გამყარება; გ) წინა აბზაცებში გამოთქმული მოსაზრებების უარყოფა.
- (1) 2. რა არის მეოთხე აბზაცის უმთავრესი აზრი?
- ა) ლიტერატურისა და ხელოვნების აღქმა სასურველია მეცნიერული მოდელებით;
- ბ) ლიტერატურისა და ხელოვნების აღქმა შესაძლებელია მეცნიერული მოდელებით;
- გ) ლიტერატურისა და ხელოვნების აღქმა შეუძლებელია მეცნიერული მოდელებით.

- (1) 3. **რომელ აბზაცშია გამოსატული აზრი, რომ შეუძლებელია გაიძულონ ლიტერატურითა და ხელოვნებით ტკობა?**
 ა) I აბზაცში; ბ) III აბზაცში; გ) VI აბზაცში.
- (1) 4. **რა არის მეშვიდე აბზაცის უმთავრესი აზრი?**
 ა) ლიტერატურა და ხელოვნება არსებული რეალობის ასახვაა;
 ბ) ლიტერატურა და ხელოვნება ახალი რეალობის შექმნაა;
 გ) ლიტერატურა და ხელოვნება მეტაფიზიკური რეალობის უარყოფაა.
- (1) 5. **რომელი სიტყვა აღნიშნავს მეტაფიზიკურ რეალობას?**
 ა) ემპირიული; ბ) ესთეტიკური; გ) ზესთასოფლური.
- (1) 6. **რა აკავშირებს მეცხრე აბზაცს წინა სამ აბზაცთან?**
 ა) მეცხრე აბზაცში მეორდება წინა სამ აბზაცში გადმოცემული მსჯელობა;
 ბ) მეცხრე აბზაცში უარყოფილია წინა სამ აბზაცში გადმოცემული მსჯელობა;
 გ) მეცხრე აბზაცში შეჯამებულია წინა სამ აბზაცში გადმოცემული მსჯელობა.
- (1) 7. **რის მეშვეობით ასაბუთებს ავტორი საკუთარ თვალსაზრისს?**
 ა) კონკრეტულ მეცნიერთან კამათის მეშვეობით; ბ) ორიგინალური მსჯელობის მეშვეობით;
 გ) მეცნიერთა ნაშრომების ციტირების მეშვეობით.
- (1) 8. **რის შესახებ არ მსჯელობს ავტორი ამ ტექსტში?**
 ა) თავისუფალი სულის უკვდავების შესახებ; ბ) მეცნიერებისა და ხელოვნების ურთიერთმიმართების შესახებ; გ) წამიერისა და მარადიულის შერწყმის შესახებ.
- (1) 9. **რა არის მთელი ტექსტის ფუნქცია?**
 ა) ლიტერატურისა და ხელოვნების არსის განსაზღვრა; ბ) მეცნიერებისა და ლოგიკური აზროვნების არსის განსაზღვრა; გ) სახვითი ხელოვნებისა და მუსიკის არსის განსაზღვრა.
- (1) 10. **რა არის მთელი ტექსტის უმთავრესი აზრი?**
 ა) ლიტერატურისა და ხელოვნების ნაწარმოებების კვლევა მეცნიერული მოდელებითაა შესაძლებელი; ბ) ლიტერატურისა და ხელოვნების ნაწარმოებების შექმნაცა და აღქმაც ობიექტური პროცესია; გ) ლიტერატურისა და ხელოვნების ნაწარმოებების შექმნაცა და აღქმაც სუბიექტური პროცესია.

III. ქართული ლიტერატურა

- (2) 1. **იაკობ ხუცესი მოგვითხრობს:**
 „...[შუშანიკთან] მოიწია თავი იგი ეპისკოპოსთაი სამოელ და იოვანე ეპისკოპოსი, რომელნი-იგი მონაწილე იყვნეს და თანაზიარ შრომათა მისთა; მადლობით წარჰგზავნიდეს ნავთსადგურისა მის მიმართ ქრისტეისისა“.
 1. სამოელისა და იოვანეს რა დვაწლს აღნიშნავს ავტორი? (ციტირება დაუშვებელია!)
 2. განმარტეთ, რას აღნიშნავს სიტყვები: „ნავთსადგურისა... ქრისტეისისა“.
- (1) 2. **იოვანე საბანისძე მოგვითხრობს:**
 „აღვერიენით ერსა უცხოსა, შჯულითა განდგომილსა ქრისტეისგან, ნათესავსა საწუთროისა ამის მოყუარესა, თესლსა ურწმუნოსა ძისა ღმრთისასა“.
 გადმოეცით თქვენი სიტყვებით მთელი ფრაზის შინაარსი. (ციტირება დაუშვებელია!)
- (2) 3. **გიორგი მერჩულე მოგვითხრობს:**
 „მხნდებოდეს რაი ღუაწლსა მას მონაზონებისასა მსგავსად წმიდათა მოწამეთა და უფროის მათსა, რამეთუ მარტვილნი ერთსა ხოლო შინა ჟამსა იწამნეს, ხოლო ესე [ბერები] ყოველსა ჟამსა იწამებოდეს სახელისათვის ქრისტეისისა“.
 1. ამოიწერეთ სიტყვა, რომელიც აღნიშნავს განმტკიცებას.
 2. განმარტეთ, რით განსხვავდება ბერ-მონაზონთა შრომა წმიდა მოწამეთა დვაწლისაგან. (ციტირება დაუშვებელია!)

- (4) **4. ავთანდილი მიმართავს ვეზირს:**
 „ყოველსავე მართლად გითხრობ, არ სიტყვასა საკეხელსა:
 მიმელის და ვერ მისრულვარ, ესე მიდებს ცეცხლსა ცხელსა;
 ვერ გავუტეხ ზენაარსა, ვერ გავსწირავ ხელი ხელსა,
 რამცა სადა გაუმარჯვდა კაცსა ფიცთა გამტეხელსა!“
1. *განმარტეთ*, რა აწუხებს ავთანდილს? (ციტირება დაუშვებელია!)
 2. *ამოიწერეთ* სიტყვა, რომელიც აღნიშნავს ფიცს.
 3. *განმარტეთ*, რას ნიშნავს გადატანითი მნიშვნელობით სიტყვები: „ვერ გავსწირავ ხელი ხელსა“.
 4. *გადმოეცით* მეოთხე სტრიქონის აზრი. (ციტირება დაუშვებელია!)
- (2) **5. წიგნში „დავითიანი“ ვკითხულობთ:**
 „ამ ამბის თქმა გარჩევითა გულმან ამაღ არ მინება,
 ბევრი ავი გამონდების ჩვენი, მაზე მერცხვინება,
 მტერს შაესმის, იამების, მოყვარეს კი ეწყინება.
 რასაც ახლა ვამბობ, ვგონებ, ამაზედაც მხედეს გინება“.
1. *ამოიწერეთ* ორი სიტყვა, რომლებიც გადატანითი მნიშვნელობით აღნიშნავს დაწვრილებით თხრობას.
 2. *დაასახელეთ* ის, ვინც შეიძლება გაახაროს ავტორის მონათხრობმა.
- (1) **6. ალექსანდრე ჭავჭავაძის ლექსში „გოგჩა“ ვკითხულობთ:**
 „რავდენგზის მოვარეს, თავ-მომწონეს, მათთან შთახედვით,
 უგრძენია თვისი ჩაგრულ-ყოფა და მოღრუბლვილა!
 მაგრამ რა?! დროსა მსრველის ცელით, ყოველთა წარწყმედით,
 ციურთა მჯობი მშვენიებლობაც სხვათებრ მოსთვლილა!“
რამ გამოიწვია, პოეტის აზრით, გოგჩის ტბის პირას აყვავებული ცხოვრების განადგურება? (ციტირება დაუშვებელია!)
- (2) **7. ნიკოლოზ ბარათაშვილის ლექსში „რად ჰყვედრი კაცსა, ბანოვანო...“ ვკითხულობთ:**
 „მხოლოდ კავშირი ესრეთთ სულთა შობს სიყვარულსა,
 ზეგარდმო მადლით დაუსხნელად დამტკიცებულსა!
 მხოლოდ მათ შორის არის გრძნობა, ესთ სანუკველი,
 რომ მის უტკბილეს არც თუ არის სასუფეველი!“
1. *რა* წარმოშობს, პოეტის აზრით, ჭეშმარიტ სიყვარულს? (ციტირება დაუშვებელია!)
 2. *რასთანაა* შედარებული ჭეშმარიტი სიყვარული? (ციტირება დაუშვებელია!)
- (1) **8. ილია ჭავჭავაძის ლექსში „ბაზალეთის ტბა“ ვკითხულობთ:**
 „იქნებ აკვანში ის ყრმა წევს,
 ვისიც არ ითქმის სახელი,
 ვისაც დღედაღამ პნატრულობს
 ჩუმის ნატვრითა ქართველი?“
განმარტეთ, რა განწყობილებაა გამოხატული ამ სტროფში.
- (2) **9. ილია ჭავჭავაძის პოემაში „აჩრდილი“ ვკითხულობთ:**
 „აგერ ორ-სამ კაცს რაღაც უგრძენიათ,
 ქვეყნისა სახსრად ერთად მოდიან,
 ერთის საქმისთვის გაუღვიძნიათ
 და ერთმანეთს კი არ ენდობიან.
 ერთმანეთისა მათ სიკეთე ჰშურთ,
 თუმც ერთისათვის თითქო იღვწიან;
 თვით ამხობენ მას, რის აღდგენაც ჰშურთ,
 თვით ჰშველიან მას, რასაც ებრძვიან“.
1. *ამოიწერეთ* სტრიქონი, რომელიც გამოხატავს გაერთიანებას მამულის საშველად.
 2. ქართველთა რა თვისება ჩანს პოემის ამ მონაკვეთში?

(1) 10. აკაკი წერეთლის ლექსში „ხატის წინ“ ვკითხულობთ:

„კი... მაგრამ მნათე არსად ჩანს,
ჩემთან მომტანი ცეცხლისა,
ის მოციქული მომავლის,
მსგავსი ჭიკჭიკა მერცხლისა!“

განმარტეთ, რა არის ამ სტროფის მთავარი სათქმელი? (ციტირება დაუშვებელია!)

(1) 11. აკაკი წერეთლის პოემაში „თორნიკე ერისთავი“ სვეისტოფორი მიმართავს სადარბაზოდ შეკრებილთ:

„ზეცა დაჰყურებს ქვეყანას
თვალითა ღმობიერითა;
გამოსცდის, გამოაბრძმედებს
ჭირითა მრავალფერითა“.

დაასახელოთ, ვის გულისხმობს ავტორი, როდესაც წერს: „ქვეყანას... გამოსცდის, გამოაბრძმედებს“.

(1) 12. ალექსანდრე ყაზბეგის მოთხრობაში „ხვეისბერი გონა“ ვკითხულობთ:

„სინიდისის ყვედრებამ მწარედ დაუწყო [ონისეს] ტანჯვა. გონება სინანულის მეტს ველა-
რაფერზედ ველარას ფიქრობდა და დაძმარებულს გულს კი უწყალოდ რაღაცა ჰკუწავდა
და ანადგურებდა“.

განმარტეთ, რით არის განპირობებული ამ მონაკვეთის მიხედვით ონისეს ტანჯვა. (ციტირება დაუშვებელია!)

(2) 13. ვაჟა-ფშაველას პოემაში „ალუდა ქეთელაური“ ვკითხულობთ:

„ხევსურთა ახალ-უხლები
გადაიქციან ტყემლადა.
ავად შაჰხედნეს ალუდას,
შაუძრახნიან ხმელადა:
„მოკვდი, სიკვდილი გირჩვენავ,
რა ხარ სიცრუის მთქმელადა;
აიხსენ გველის-პირული,
დიაცთ გადუგდე ცხემლადა...“

1. *ამოიწერეთ* სტრიქონი, რომელშიც ჩანს ახალგაზრდა ხევსურთა განცვიფრება.

2. *განმარტეთ*, რაში სდებენ ბრალს ხევსურები ალუდა ქეთელაურს? (ციტირება დაუშვებელია!)

(1) 14. დავით კლდიაშვილის მოთხრობაში „სამანიშვილის დედინაცვალი“ ვკითხულობთ:

„პლატონი ერთობ კარგ გუნებაზე დადგა... დარწმუნებული იყო, რომ ბეკინას ბედს მიაგ-
ნო და რამდენიმე ხნის შემდეგ მოსალხენად გამზადებული ვახშმის სუფრას მიუჯდა და
მხიარულად ელაპარაკა სალომეს, შემდეგ ვერიჩკას სიმღერაშიაც მხარი მისცა“.

ამოიწერეთ სამი სიტყვა, რომლებიც გამოხატავს, რომ პლატონმა დასახულ მიზანს მიაღ-
წია.

(2) 15. გალაკტიონ ტაბიძის ლექსში „მე და ღამე“ ვკითხულობთ:

„საიდუმლო შუქით არე ისე არის შესუდრული,
ისე სავსე უხვ გრძნობებით, ვით ამ ღამეს ჩემი გული“.

1. *განმარტეთ*, რას ნიშნავს გადატანითი მნიშვნელობით სიტყვა „შესუდრული“.

2. *დაასახელოთ*, რომელ მხატვრულ საშუალებას იყენებს ავტორი მეორე სტრიქონში.

(2) 16. ლეო ქიანელის მოთხრობაში „ჰაკი აბბა“ ვკითხულობთ:

„უჯუშ ემხას სისხლიანი ეპიზოდებით აღსავსე ცხოვრებაში პირველი შემთხვევა იყო,
როცა მას მტერთან სამკვდრო-სასიცოცხლო შებმა მოუხდა ისე, რომ თავისი ერთგული
ძიძიშვილი ჰაკი აბბა გვერდით არ ჰყავდა. ამიტომ ეგონა, თითქოს ეს ყოფილიყო იმის მი-
ზეზი, რომ გულში გადარჩენის მტკიცე რწმენა არ ჰქონდა...“

1. რა გრძნობა დაეუფლა უჯუშ ემხას?

2. *განმარტეთ*, რატომ აქვს უჯუშს ძიძიშვილის განსაკუთრებული იმედი. (ციტირება დაუშვებელია!)

(2) 17. კონსტანტინე გამსახურდიას რომანში „დიდოსტატის მარჯვენა“ ვკითხულობთ:

„ყოველი საგანი მაშინ იწყებს წაქცევას, როცა წონასწორობას დაჰკარგავს იგი. მეფე გაცოფდა, აზვავდა, წონასწორობა დაჰკარგა ეროსისაგან გახელეულმა... სვეტიცხოვლის დანგრევა მოითხოვა ფარსმანმა, ხოლო განრისხებულმა გიორგიმ სვეტიცხოვლის „ცუდად ამგებელს“ მკლავის მოკვეთა მიუსაჯა“.

1. განმარტეთ, რამ დააკარგვინა მეფეს წონასწორობა. (ციტირება დაუშვებელია!)
2. ამოიწერეთ ფრაზა, რომელიც მეფის უსამართლობაზე მეტყველებს. (არა უმეტეს ხუთი სიტყვისა)

(1) 18. გიორგი ლეონიძის ლექსში „მეცამეტე საუკუნე“ ვკითხულობთ:

„ვერ უძლებენ მთები
მულიდების ყივილს,
საყვირებით, ზურნით
დროშების ტყე წივის...“

განმარტეთ, რა განცდის აღძვრა სურს ავტორს ლექსის ამ მონაკვეთით.

IV. წერითი დავალება

წერითი დავალების ინსტრუქცია:

ყურადღებით გაეცანით დავალებებს, გაიაზრეთ ისინი, აირჩიეთ და შეასრულეთ მათგან მხოლოდ ერთი. ნაშრომი, რომელიც დავალებას არ უპასუხებს ან ენობრივად იმდენად გაუმართავი იქნება, რომ აზრის გაგება გაჭირდება, ანდა 200 სიტყვაზე ნაკლები მოცულობისა აღმოჩნდება, არ შეფასდება.

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გაძნელებულია, არ შეფასდება და თხზულების მოცულობის განსაზღვრისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

თითოეულ წერით დავალებას თან ახლავს სამი მითითება. ამ მითითებებს უნდა უპასუხოთ ისე, რომ თხზულება აზრობრივად ერთიანი, მთლიანი გამოვიდეს და არ იყოს კითხვებზე ცალ-ცალკე გაცემული პასუხების მექანიკური ჯამი ან მოცემული ტექსტის პერიფრაზი (თუნდაც მთელი ნაწარმოების შინაარსის თხრობა). გაითვალისწინეთ, რომ დავალების მითითება შესრულებულად არ ჩაითვლება, თუ მასზე მხოლოდ ერთი-ორი წინადადებით იქნება პასუხი გაცემული.

ჩამოაყალიბეთ თქვენი აზრი ნათლად, მკაფიოდ, დეტალურად და დასაბუთებულად. ნაშრომი შეფასდება იმის მიხედვით, თუ რამდენად ჩანს მასში არგუმენტირებისა (მაგალითებით საკუთარი მოსაზრებების დასაბუთების) და დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი და არა იმის მიხედვით, ემთხვევა თუ არა თქვენი პოზიცია საყოველთაოდ აღიარებულ თვალსაზრისს. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული; უნდა დაიცვათ სალიტერატურო ენის ნორმები.

ტესტში დატოვებულია ფურცელი შავი სამუშაოსათვის, რომელიც არ სწორდება (სურვილის მიხედვით, შეგიძლიათ გამოიყენოთ ან არ გამოიყენოთ იგი). თხზულებისათვის გამოყოფილი ფურცლის დასაწყისში მოცემულია წერითი დავალებების ნომრები (№1, №2 და №3); შემოსაზეთ ის ციფრი, რომელიც თქვენ მიერ არჩეული დავალების ნომერს შეესაბამება (შეცდომა გადახაზეთ, ნუ დაჯღაბნით).

წერითი დავალების მაქსიმალური ქულაა 20.

დავალება № 1

ფატმან ხათუნის შესახებ ავტორი წერს:

„ფატმან ხათუნ – თვალად მარჯვე, არ ყმაწვილი, მაგრა მზმველი, ნაკეთად კარგი, შავ-გრემანი, პირ-მსუქანი, არ პირ-ხმელი, მუტრიბთა და მომღერალთა მოყვარული, ღვინის მსმელი; ღია ედვა სასალუქო დასაბურავ-ჩასაცმელი.

.....
სჯობს სიშორე ღიაცისა, ვისგან ვითა დაითმობის:
გილიზღებს და შეგიკვეთებს, მიგინდობს და მოგენდობის,

მართ ანაზღად გიდალატებს, გაჰკვეთს, რაცა დაესობის.
მით დიაცსა სამალავი არასთანა არ ეთხრობის“.

ფატმანმა უამბო ავთანდილს, რომ მასთან მელიქსურხაეის სასახლიდან გამოპარული ნესტანი მივიდა და გულანშაროდან გაქცევაში დახმარება სთხოვა:

„მიბრძანა: „თავი ვიყიდე მოცემულითა შენითა,
მუქაფა ღმერთმან შემოგზღოს მოწყალებითა ზენითა!
ველარ დამალავ, გამიშვი, ფიცხლა გამგზავნე ცხენითა,
სადამდის სცნობდეს ხელმწიფე, კაცთა მომწვედეს რბენითა“.
შევე ფიცხლა საჯინიბოს, ავხსენ ცხენი უკეთესი,
შევეუკაზმე, ზედა შევსვი მხიარული, არ მოკვნესი;
ჰგვანდა, ოდეს ლომსა შეჯდეს მზე, მნათობთა უკეთესი...“

ფატმანმა ავთანდილს აუხსნა:

„მით არ ჯერ ვარ ქმარსა ჩემსა, მკლე არის და თვალად ნასი.
ისი კაცი ჭაშნაგირი დარბაზს იყო მეტად ხასი;
ჩვენ გვიყვარდა ერთმანერთი, არ მაცვია თუცა ფლასი;
ნეტარძი ვინ სისხლი მისი შემახვრიტა ერთი თასი!
ესე ამბავი მას თანა ვთქვი დიაცურად, ხელურად:
ჩემსავე მოსლვა მის მზისა და გაპარება მეღურად.
გამჟღავნებასა მექადდა არ მოყვარულად, მტერულად,
აწ ისრე მკვდარსა ვიგონებ, იშ, თავი ვისხენ მე რულად!“

ავთანდილმა ნესტანისა და ტარიელის ამბავი ფატმანს გაანდო და სთხოვა:

„მოდო და, ფატმან, მეწიე, ვეცადნეთ მათსა რგებასა,
ვუშველოთ, იგი მნათობნი ნუთუ მიეცნენ შეებასა!
ვინცა სცნობს კაცი, ყველაი ჩვენსა დაიწყებს ქებასა;
ნუთუ კვლა მიჰხვდენ მიჯნურნი ერთმანერთისა ხლებასა!..“
ფატმან თქვა: „ღმერთსა დიდება, საქმენი მომხვდეს, მო-, რანი,
დღეს რომე მესმნეს ამბავნი, უკვდავებისა სწორანი!“
მოჰგვარა მონა გრძნეული, შავი მართ ვითა ყორანი;
უბრძანა: „ქაჯეთს გაგგზავნი, წა, გზანი ვისხენ შორანი!“

ქაჯეთის ციხიდან გამოხსნილი ნესტანი კიდევ ერთხელ შეხვდა ფატმანს:

„ფატმან ხათუნს, მისსა მჭერეცსა, ედებოდა ცეცხლი ნელი,
მოეხვია, გარდუკოცნა ხელი, ფეხი, პირი, ყელი,
იტყვის: „ღმერთო, რა გამსახურო, განმინათლდა რადგან ბნელი!
ვცან სიმოკლე ბოროტისა, კეთილია მისი გრძელი!“

გაანალიზეთ მოცემული მონაკვეთები შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ, ფატმანის რა უარყოფითი თვისებები ჩანს მოცემულ მონაკვეთებში;
- იმსჯელეთ, ფატმანის რა დადებითი თვისებები ჩანს მოცემულ მონაკვეთებში;
- შეაჯამეთ მსჯელობა და ჩამოაყალიბეთ თქვენი დამოკიდებულება ამ პერსონაჟის მიმართ.

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!

დავალება № 2

ყურადღებით წაიკითხეთ ნაწევტი გიორგი ლეონიძის მოთხრობიდან „მარიტა“:

ცეცხლმოკიდებული სოფლის მეუფროსე ციციკორე თავზე ცივ წყალს ისხამდა. გმინავდა, თრთოდა. ტვინი გაუფიცხდა.

– მირონი დააქციეს, ტალახში შარიეს, ქვეყანა შეგვიგინეს, გაუგონელი ამბავია, ძნელად დასაჯერებელი, ქვეყნის გადაჯიშების ნიშანია სწორედ! მერე ვის დროს ხდება: ჩემს ხელში! ღმერთიც მე მომთხოვს პასუხს, ქმარიც, სოფელიც, ჩამომავლობაც!..

შუალამისას სოფლის თავკაცების ფარული თათბირი გაიმართა ციციკორეს საბძელში. დიდი სჯა-კამათი იყო. ციციკორემ გულის ბოღმა-გაება წამოცალდა. თავისი დაიჟინა; ზოგი კი წინაღულდა, მაგრამ გავლენიანმა სოფლის მეუფროსემ მაინც თავისი გაიტანა, და ვინც კი თავდაპირველად გაიკმარა, ბოლოს იმანაც კი ციციკორეს მხარი მოაბა მკაცრ გადაწყვეტილებაში!..

...გაზაფხულის ნაცრისფერი დილა გათენდა, ნაწვიმარი, ნაცივარი, წუხანდელი წვიმის ღრუბლების ნაფლეთები კიდევ დახეტიალობდნენ ჩვენი სოფლის ცაზე, თითქოს ცაც იყო შეციებული, შეტალახებული, გამურული, პაერიც უგემური, წუხანდელ ნაწვიმარზე. წვიმით მტვერგადარეცხილი ძეძვის ორღობე უფრო ჩაშავებულიყო, ჩუმი წვიმის წვეთები ცრემლებით ცვიოდა...

სოფლის ბრბო უხმოდ მოდიოდა ღვარამოდენით, ჩოჩქოლით, გაონავრებული, გაძალიანებული...

აღრენით დელავდა ბრბო, მრისხანებდა, გმინავდა, კვნესოდა, ჰბორგავდა, თითქოს გულის ნაღველს იწურავდა, ნიშნისმოგებით უხმაუროდ ზეიმობდა რაღაცას. მოდიოდა ღვარცოფულად, მაგრამ მუნჯად...

პერანგა ქალი უკუღმა შეესვათ ვირზე...

ახლაც მაგონდება იმ ქალის კუნთების თრთოლება. ეტყობოდა, სციოდა და სტკიოდა, სცხელოდა და იგმირებოდა, ალბათ, ენატრებოდა სიკვდილი, მაგრამ სიკვდილი არსად ჩანდა და მისი ტანჯვა კი ძნელი იყო, ვითარცა სიკვდილი!

იმ წამს იგი ათჯერ მოკვდა და ისევ ათჯერ ძალით აცოცხლებდნენ!..

...მოჰყავდათ სოფლის წამებუნი, თითქოს დედოფალი მოჰყავთო, და მთელი სოფელი მისი ამაღა გამხდარიყო.

თრთოდნენ ქალის ანგელოზური მხრები და ბრბო კი ტალახსა და საქონლის ფუნას ესროდა თეთრ პერანგზე, რომელსაც თანდათან თავისი ფერი ეკარგებოდა.

არც ერთი ხმა...

არც ერთი შეძახილი... ეს იყო გასაკვირველი...

მაგრამ სიჩუმე საზარლად ხმაურობდა, ჩანჩქერივით გრიალებდა და თან იხვევდა ყველაფერსა და ყოველივეს... ბრბო კი ჩუმად, უჩინრად მიჰქუხდა, როგორც ღვარცოფი, და მის წინაშე უძღური იყო თვით ღმერთი!

იმ საშინელი დღის შემდეგ გაუკაცრავებული, დამცრობილი მარიტა აღარავის სჩვენებია!

მარიტა მოკვდა სოფლისათვის!

თითქოს, სადღაც, უჩინრად გადაიხვეწა...

ყველა უხერხულობდა მარიტას სახელის ხსენებას...

ჩუმად იყვნენ მარიტას ნამეგობრალეებიც... ყველა მიჰხვდა თავის შეცდომასა და ბოროტებას, ყველამ გაითვალისწინა საკუთარი დანაშაული...

სოფელმა იგრძნო თავისი ნამხეცავი, ნაპირუტყვალი! აწყენინა თავის საუკეთესო შვილს, უმანკოს და უნაკლულოდ პატიოსან ადამიანს!

მარიტა ზეზეურად დადნა და სულ მალე უთქმელი სევდით გადავიდა ეთერის ქვეყანაში!

გაიგო რა მისი ცოდვის მზიდველმა სოფელმა მარიტას სიკვდილი, საშინლად იტკივილა! მთელი სოფელი მოჯარდა მარიტას ეზოში...

სოფელმა ზღვიერების ცრემლით დაიტირა თავისი მზეჯავარა. კუბოსთან ყველა წყაროსავით იღვრებოდა.

მხოლოდ გუდჯავრიანი ციციკორე ამაყი და გაძაგრული იდგა. ჩაღრუბლული, მძიმე ფიქრებში შესული, განა შემნანე, ხან ყავარჯენს დაებჯინებოდა, თითქოს სასტიკი მხერით ამოწმებდა, მართლა მოკვდა თუ არაო? საოცარი იყო, ციციკორე – მარიტას სიცოცხლის ხელმყოფელი, სოფლის ამტირებელი, სულაც არ იტანჯებოდა, მას მართალი ეგონა თავი! მან ხომ სოფლის ძველთაძველი ზნეობა დაიცვა, სირცხვილი არავის შეარჩინა! მხოლოდ ნორჩი, „გაუხარელი“ ქალი ენანებოდა, როგორც ადამიანს და თვითვე უკვირდა თავისი ძალა და გავლენა:

– სად დაგკარი და სად გავარდაო!

გაანალიზეთ მოცემული ტექსტი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- დაახასიათეთ „სოფლის მეფეოსე“ ციციკორე;
- იმსჯელეთ, როგორ იხატება ბრბოს სახე ამ მონაკვეთში;
- იმსჯელეთ, რა არის ამ ტექსტის მთავარი სათქმელი.

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!

დავალება № 3

ყურადღებით წაიკითხეთ სულხან-საბა ორბელიანის იგავ-არაკი „იხვი და მყვარი“:

ერთს მთაში ერთი მომცრო, წვიმის მღვარი გუბე დარჩომილიყო. მივიდა ერთი იხვი, ჩაჯდა და იყოფებოდა.

ერთი მყვარი დაეძმობილა იხვსა და ერთად იყვნენ და, რაც გაეწყობოდა, შეექცეოდნენ. რა მზე გაცხარდა და ზაფხულმან სიცხე მოუმატა, წყალმან კლება შექმნა.

იხვმან უთხრა მყვარს:

– მოდი, ადგილი ვიცვალათო!

მყვარმან უთხრა:

– შენ აქა-იქ თრევას ჩვეულხარ, მე სამკვიდროს ვერ დავუტყეებო!

იხვი გაფრინდა. სადაც დიდი წყალი იყო, იქ მივიდა.

მყვარმან სამკვიდრო არ გაუშვა.

ცოტას ხანს უკან იხვმან თქვა:

- წავალ, ჩემს ძმობილს ვნახავ, რასა იქმსო?
- მოვიდა, ნახა, გუბე გამხმარიყო, მყვარი მომკვდარიყო. უთხრა:
- ძმობილო, მაგისტანას სამკვიდროს სიყვარულს ჩემეულად სიარული სჯობნებიაო.

ყურადღებით წაიკითხეთ სოლომონ მსაჯულისა და სოფიოს დიალოგი ნიკოლოზ ბარათაშვილის პოემიდან „ბედი ქართლისა“:

„ვეჭვობ, რომ იგი სამეფოს ქართლის
 აძლევს საფარს ქვეშ რუსთა ხელმწიფის.
 მაშინ უყურე ჩვენს დედაკაცებს,
 როს საცხოვრებლად დიდკაცთა ცოლებს
 პეტრეს ქალაქში გარდაასახლვენ!
 მაშინ, სოფიო, რაღა გინდათ თქვენ:
 ხელმწიფეს ჰპოვებთ მამად კეთილად
 და დედოფალსა დედისა ნაცვლად;
 არ მოგაკლდებათ თავისუფლება,
 განცხრომილება, ფუფუნეულება,
 მათთა სიმდიდრის პალატთა შორის!
 ვერ გაიგონებთ მუნ ხმასა მტერის.
 მრავალთ სიამეთ იხილავთ კვალად
 ბანოვანთათვის გულგასართობლად.
 მაშინ ვისალა მოესურვება,
 ნახოს ქართლისა კვლავ ამბოხება!“

„უწინამც დღე კი დამეღევა მე!
 უცხოობაში რაა სიამე,
 სადაცა ვერ ვის იკარებს სული
 და არს უთვისო, დაობლებული?
 რა ხელ-ჰყრის პატივს ნაზი ბუღბუღი,
 გაღიაშია დატყვევებული?
 და ველად იგი, ამხანაგთ შორის,
 ჭირსაც, ვით ღხინსა, ერთგვარ დამღერის!
 ესრეთ რას არგებს კაცსაც დიდება,
 თუ მოაკლდება თავისუფლება?“

თავის მამულში მას გაჭირება
 სხვადასხვა რიგად ენუგეშება:
 მუნ სულსა სული თვისად მიაჩნის
 და გულსა გულის პასუხი ესმის!
 რად დაგვრჩომია სხვაზედა თვალი,
 ოდეს მეფეცა და დედოფალი
 გვეყვანან კეთილნი და ღირსეულნი,
 და ვართ მათთანა შეილებერ ჩვეულნი?
 ჩვენის დედოფლის გულისა ნაცვლად,
 მწუხარებათა სანუგეშებლად,
 რასა ვიპოვით ჩვენს სიცოცხლეში?“

მსაჯულს ეგონა, რომე იგი გულს
 დედაკაცთაცა ჰპოვებს ცვალებულს,
 და აწ რა ნახა ცოლი ამ ჰაზრით,
 გარდაეხვია მას მსურვალებით.
 ჰოი, დედანო, მარად ნეტარნო,
 კურთხევა თქვენდა, ტკბილსახსოვარნო!
 რა იქნებოდა, რომ ჩვენთა დედათ
 სულიცა თქვენი გამოჰყოლოდათ?
 ვინღა ჰყავს გულის შემატკივარი
 მამულს ასული ახლა თქვენგვარი?
 ქარმან ჩრდილოსმან ყველაზედ პირველ
 გარდაუცვალა მათ გული ცხოველ!
 „ჯანი გავარდეს აწ შვილსაც, მამულს,
 ოღონდ ვაამოთ ჩვენს საკუთარ გულს;
 რის ქართველობა, რა ქართველობა!
 მითომ რას გვავენებს უცხო ტომობა?“

გაანალიზეთ მოცემული ტექსტები შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ, რა არის სულხან-საბა ორბელიანის იგაფ-არაკის მთავარი სათქმელი;
- იმსჯელეთ, რა არის პოემის ამ მონაკვეთის მთავარი სათქმელი;
- ჩამოაყალიბეთ თქვენი დამოკიდებულება მოცემულ ტექსტებში წამოჭრილი პრობლემებისადმი.
თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!